

Zpráva o šetření

ve věci pana Z. H.

Dne 26. srpna 2013 se na tehdejšího veřejného ochránce práv JUDr. Pavla Varvařovského obrátil pan Z. H., bytem xxxxx (dále také „stěžovatel“). Nesouhlasil s postupem předsedkyně Okresního soudu v Uherském Hradišti Mgr. Hany Kurfiřtové (dále také „předsedkyně okresního soudu“), na kterou se obrátil se stížností na vyřízení žádosti o informace, kterou podle svého názoru podal dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Okresní soud mu sdělil, že jeho žádost není žádostí o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, ale žádostí o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu podle § 244a kancelářského řádu¹. Proto okresní soud stěžovatele vyzval k předložení žádosti se zaručeným elektronickým podpisem a k uhrazení soudního poplatku za poskytnutí těchto údajů ve výši 150,- Kč (dle položky 28 sazebníku soudních poplatků zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů²).

A - Předmět šetření

Tehdejší veřejný ochránce práv zahájil šetření podle § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, za **účelem posouzení, zda žádost o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu podle § 244a kancelářského řádu je žádostí dle zákona o svobodném přístupu k informacím, jaké musí mít náležitosti a zda ji lze zpoplatnit soudním poplatkem.**

¹ Ustanovení § 244a instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kancelářský řád“):

„Žádosti o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu

(1) Žádosti o vylustrování věcí vedených k osobě nebo na osobu u soudu, které byly soudu doručeny písemně nebo učiněny ústně u soudu, se zapisují do rejstříku Si. Žádosti doručené prostřednictvím elektronické pošty (e-mailem) musí být podepsány uznávaným elektronickým podpisem nebo uznávanou elektronickou značkou žadatele; nepodepsané žádosti se nevyřizují. Zástupce účastníka musí být pro tuto lustraci výslovně zmocněn nebo mít od účastníka udělenou procesní (generální) plnou moc evidovanou podle § 255a.

(2) Vyřízení žádosti a kopie vylustrovaných věcí se připojí k došlé žádosti, příp. další písemnosti související s vyřízením žádosti. Pro každou žádost se může vést samostatný spis, nebo se vede na každý rok jeden sběrný spis.

(3) Předseda soudu může stanovit, že tyto žádosti vyřizuje informační oddělení nebo zápisové oddělení (vyšší podatelna), příp. jiný pověřený zaměstnanec soudu.“

² Položka 28 sazebníku soudních poplatků zákona o soudních poplatcích:

„1. Za vystavení úředního vysvědčení o skutečnostech známých ze soudních spisů 150 Kč.

2. Spisy vedenými soudem se rozumí i spisy bývalých státních notářství, státních arbitráží, vojenských soudů, Nejvyššího soudu ČSFR, bývalého Nejvyššího soudu, popřípadě dalších orgánů, jejichž spisy jsou uloženy u soudů České republiky.“

Shrnutí výsledků šetření věci jsem se na základě pověření veřejné ochránkyně práv Mgr. Anny Šabatové, Ph.D., ujal já, neboť ochránkyně využila své možnosti, dané jí § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv, přenést na mě některé oblasti své působnosti, kam spadají i postupy státní správy soudů.

B - Skutková zjištění

Stěžovatel se dne 27. června 2013 obrátil e-mailovým podáním na okresní soud se žádostí o sdělení:

- zda eviduje žalobu společnosti „xxxxx“ proti L. D., bytem xxxxx;
- zda jsou proti žalované u soudu vedena i další řízení.

Žádost odůvodnil tím, že proti žalované vede soudní spor, proto chce spojit síly proti ní s ostatními žalobci. Žádost nebyla podepsána zaručeným elektronickým podpisem a neobsahovala bližší identifikaci stěžovatele (pouze jeho jméno, příjmení a telefonní číslo). Dne 27. července 2013 urgoval (opět e-mailem bez zaručeného elektronického podpisu) vyřízení žádosti. Uvedl, že soud svým jednáním porušuje „zákon o přístupu k veřejným informacím“.

Mgr. Veronika Kovaříková, asistentka soudce, stěžovateli v dopisu ze dne 8. srpna 2013 sdělila, že jeho žádost nebyla podána podle zákona o svobodném přístupu k informacím (bez jakéhokoliv zdůvodnění), ale **jednalo se o žádost o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu** (dle § 244a kancelářského řádu). Kancelářský řád vyžaduje, aby taková žádost podaná elektronickou poštou byla **podepsána zaručeným elektronickým podpisem**. Nepodepsané žádosti se nevyřizují. Rovněž je dle názoru soudu nutné uhradit soudní poplatek ve výši 150,- Kč (položka 28 sazebníku soudních poplatků).

Stěžovatel se s obdrženou odpovědí nespokojil. Dne 23. srpna 2013 podal stížnost adresovanou uvedené asistentce s tím, že jeho žádost o informace nebyla vyřízena. Uvedl, že informace, které požaduje, nejsou tajné, nepodléhají jinému utajení a jsou veřejné. Podle zákona o svobodném přístupu k informacím musí mít k těmto informacím přístup bez omezení. Dále uvedl, že jeho žádost splňovala náležitosti, podle jeho názoru nepotřebuje mít zaručený elektronický podpis.

Dopisem ze dne 28. srpna 2013 se obrátil přímo na předsedkyni senátu JUDr. Kohnerovou s opětovnou žádostí o sdělení, zda soud eviduje žalobu „xxxxx“ proti L., bytem xxxxx. Stěžovatel sdělil, že na tuto stížnost nezískal žádnou odpověď.

Dne 15. října 2013 se obrátil na předsedkyni okresního soudu Mgr. Hanu Kurfiřtovou, která mu odpověděla, že souhlasí s dosavadním postupem soudu v dané věci. Znovu mu sdělila, že pokud chce získat žádané informace, má **postupovat dle § 244a kancelářského řádu**.

Stěžovatel se poté obrátil na ochránce. Ten oslovil předsedkyni okresního soudu a Ministerstvo spravedlnosti (dále také jen „ministerstvo“) se žádostí o vyjádření k danému případu a objasnění vztahu zákona o svobodném přístupu k informacím a žádosti o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu podle § 244a kancelářského řádu.

B.1 Vyjádření Okresního soudu v Uherském Hradišti

Z vyjádření okresního soudu (konkrétně Mgr. Veroniky Kovaříkové, asistentky soudce) ze dne 23. října 2013 vyplynulo, že žádost stěžovatele okresní soud podle jejího obsahu posoudil jako žádost o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu, nikoli jako žádost o poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím (opět bez jakéhokoliv zdůvodnění). Proto okresní soud nemohl vydat rozhodnutí o odmítnutí žádosti podle § 15 tohoto zákona. Má za to, že žádost o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu nespadá pod jeho režim, ale vyřizuje se podle § 244a kancelářského řádu.

Okresní soud dále uvedl, že soud jako adresát kancelářského řádu, tzn. pro soudy závazné právní normy ministerstva pro vnitřní potřeby justice, nemůže posoudit, z jakého právního předpisu vychází jeho § 244a. Tuto informaci může sdělit pouze ministerstvo. Okresní soud však usuzuje, že ministerstvo tuto žádost záměrně vyňalo z režimu zákona o svobodném přístupu k informacím, pravděpodobně z důvodu nárůstu počtu žádostí tohoto typu.

K dotazu ochránce, jak se okresní soud vypořádává s ochranou osobních údajů, okresní soud sdělil, že poskytuje pouze seznam spisových značek, označení účastníků jménem a příjmením (bez dalších identifikačních údajů) a předmět řízení. Okresní soud má za to, že rozsahem poskytovaných údajů je zabezpečena ochrana osobních údajů třetích osob.

Z kopií listin ze spisu vyplynulo, že okresní soud obdržel první žádost stěžovatele dne 27. června 2003. Ze záznamu soudu zapsaného ve spisu vyplývá, že z důvodu, že stěžovatel podal žádost podle § 244a kancelářského řádu elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu, na ni nebude reagováno. Soud reagoval až na urgenci stěžovatele ze dne 17. července 2013 (stěžovateli doručeno dne 21. srpna 2013). Ve spisu je evidován i dopis stěžovatele ze dne 23. srpna 2013. Dle záznamu ze spisu stěžovatel dne 3. září 2013 obdržel reakci soudu, v níž bylo zopakováno, že jeho žádost nebyla podána podle zákona o svobodném přístupu k informacím, neboť nesplňovala zákonné náležitosti, a v podrobnostech byl odkázán na předchozí vyjádření soudu.

Dále mi soud zaslal přehled řízení, který by stěžovateli poskytl, pokud by žádost doplnil elektronickým podpisem a uhradil soudní poplatek. Jde o soupis 21 civilních řízení, v nichž L. D. vystupuje jako žalobkyně či žalovaná (vždy je uveden i druhý účastník a obecně i předmět řízení).

B.2 Vyjádření Ministerstva spravedlnosti

Ministerstvo ve vyjádření ze dne 13. března 2014 uvedlo, že § 244a byl do kancelářského řádu vložen s účinností od 1. ledna 2011³ v souvislosti se založením evidenční pomůcky soudů v informačních systémech soudů, a to rejstříku Si, který je používán při vyřizování žádostí o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, včetně žádostí o vylustrování věcí vedených

³ instrukcí Ministerstva spravedlnosti č. 181/2010-ODO-ST, kterou se mění instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, uveřejněná pod č. 1/2002 Sbírky instrukcí a sdělení, ve znění pozdějších předpisů

k osobě nebo na osobu⁴. Tato evidenční pomůcka byla zavedena pro zpřehlednění evidence soudních agend ve vztahu k informacím poskytovaným podle zákona o svobodném přístupu k informacím⁵.

Ministerstvo dále uvedlo, že ačkoliv v § 244a kancelářského řádu není explicitně uvedeno, že jde o žádost podle zákona o svobodném přístupu k informacím, minimálně ze souvislostí s ostatními ustanoveními týkajícími se rejstříku Si⁶ je zcela patrné, že **žádost dle § 244a kancelářského řádu je žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím**. Ministerstvo zdůraznilo, že účelem úpravy v § 244a kancelářského řádu byla pouze úprava postupu evidence žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím. **Předmětem interní resortní instrukce rozhodně nemůže být vynětí některého typu žádostí z režimu zákona.**

U konkrétní žádosti soud musí posoudit, zda jde o žádost podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Zejména u žádostí zaslaných ke konkrétní spisové značce je nutné posoudit, zda se nejedná o žádost podle jiného speciálního přepisu⁷.

Ochrana osobních údajů i podle § 244a kancelářského řádu je zaručena v souladu s obecnou právní úpravou vztahující se k předmětné oblasti (zejména zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů). Odpovědnost za ochranu osobních údajů však v konkrétním případě leží na soudu, který údaje na základě žádosti poskytuje.

C - Hodnocení věci zástupcem ochránkyně

Zákon o veřejném ochránci práv mi ukládá povinnost působit k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených ve zmíněném zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívat k ochraně základních práv a svobod.

⁴ Viz § 238 odst. 1 písm. c) kancelářského řádu:

„(1) Pro správní agendu se vedou tyto pomůcky:

c) rejstřík Si - pro žádosti o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím včetně žádostí o vylustrování věcí vedených k osobě nebo na osobu u soudu, a zapracování povinně zveřejňovaných informací na úřední desku soudu podle § 3a, včetně vypracování výroční zprávy podle § 18 zákona o svobodném přístupu k informacím...”

⁵ V návaznosti na instrukci Ministerstva spravedlnosti č. j. 13/2008-SOSV-SP, kterou se provádí některá ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím a která v § 6 odst. 1 stanoví povinnost vedoucího povinného subjektu pověřit „některý z organizačních útvarů nebo některého ze zaměstnanců (funkcionářů) přijímáním žádostí o poskytnutí informace a organizací jejich vyřizování, evidování žádostí podaných v písemné formě ve zvláštním rejstříku a pořizováním záznamů o postupu při poskytování informace”.

⁶ Evidence žádostí, které nejsou žádostmi podle zákona o svobodném přístupu k informacím, by pak měla být vedena v rejstříku Spr.

⁷ Ministerstvo odkazuje např. na § 8 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, § 18 zákona č. 273/2008 Sb., o Polici České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jako další případ uvádí žádost o sdělení data právní moci.

Nejsem však oprávněn jakkoliv zasahovat do rozhodovací činnosti soudu, neboť soudy jsou z mé působnosti vyloučeny, s výjimkou **orgánů státní správy soudu**.⁸

Předseda okresního soudu vykonává státní správu okresního soudu i tím, že zajišťuje poskytování informací soudem podle zákona o svobodném přístupu k informacím (dle § 127 odst. 1 písm. g/ zákona o soudech a soudcích⁹).

V konkrétním případě mi proto přísluší posoudit, zda předsedkyně okresního soudu postupovala při zajištění poskytování informace v souladu s právem a principy dobré správy.

Souhlasím s názorem ministerstva i s poskytnutým odůvodněním, že **žádost o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu podle § 244a kancelářského řádu je žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím**.

S ohledem na uvedené proto musím konstatovat, že **předsedkyně okresního soudu pochybila, jestliže nezajistila, aby žádost stěžovatele byla vyřízena podle zákona o svobodném přístupu k informacím**.¹⁰

Dále se zaměřím na otázky související:

- (1) srovnání žádosti o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím a žádosti dle § 244a kancelářského řádu z hlediska náležitostí žádostí,
- (2) v jakém rozsahu je možné požadovat náhradu nákladů spojených s poskytnutím informace a zda lze poskytnutí informace zpoplatňovat,
- (3) zda informace obecně soudem poskytované na základě žádosti o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu jsou osobními údaji dle zákona o ochraně osobních údajů a vyžadují zvláštní zacházení podle tohoto zákona.

C.1 Srovnání žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím a žádosti podle § 244a kancelářského řádu

Zákon o svobodném přístupu k informacím umožňuje podání žádosti ústně nebo písemně, a to i prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací¹¹. Na žádosti podané ústně zákon neklade žádné požadavky¹². **Žádost podaná**

⁸ K obraně proti rozhodovací činnosti soudů slouží řádné a mimořádné opravné prostředky, o nichž rozhoduje soud vyššího stupně.

⁹ zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ Ze žádosti stěžovatele je evidentní, že neobsahovala zákonem o svobodném přístupu k informacím požadované údaje o stěžovateli, konkrétně jeho adresu a datum narození. Na základě dostupných údajů se však domnívám, že tento nedostatek nebránil vyřízení žádosti (tyto údaje soudu byly známy, jelikož u něj vystupuje jako žalobce v civilním řízení). Pokud však okresní soud měl za to, tento nedostatek bránil vyřízení žádosti, měl stěžovatele vyzvat k doplnění těchto údajů (v souladu s § 14 odst. 5 písm. a/ zákona o svobodném přístupu k informacím).

¹¹ srov. § 13 zákona o svobodném přístupu k informacím

¹² Z logiky věci by však z ústně podané žádosti měl vyplývat okruh požadovaných informací (srov. FUREK, Adam. *Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy: komentář*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2012, 1031 s. ISBN 9788072018680, s. 537).

písemně však musí splňovat obsahové i formální požadavky. Musí z ní být zřejmé, **kterému povinnému subjektu** je určena a že se žadatel **domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona.** Dále **fyzická osoba** uvede v žádosti jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. **Právnícká osoba** uvede název, identifikační číslo osoby, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa. Žádost učiněná **elektronicky** musí být podána prostřednictvím elektronické adresy podatelny povinného subjektu, pokud ji povinný subjekt zřídil. Pokud elektronické adresy podatelny nejsou zveřejněny, postačí podání na jakoukoliv elektronickou adresu povinného subjektu. Zákon o svobodném přístupu k informacím nevyžaduje, aby elektronicky podaná žádost byla podepsána zaručeným elektronickým podpisem. Současně se nepoužije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (a contrario § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím). Dle odborné literatury¹³ požadavek zaručeného elektronického podpisu nelze dovozovat ani ze zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů.

Pokud kancelářský řád vyžaduje (§ 244a kancelářského řádu), aby žádost o vylustrování věcí vedených k osobě nebo na osobu u soudu doručená prostřednictvím elektronické pošty (e-mailem) byla podepsána uznávaným elektronickým podpisem nebo uznávanou elektronickou značkou žadatele, s tím, že nepodepsané žádosti se nevyřizují, potom **ukládá žadateli o informace další povinnost nad rámec zákona o svobodném přístupu k informacím.**¹⁴ S ohledem na ústavní princip, že povinnost občanům lze ukládat pouze zákonem¹⁵, je § 244a odst. 1 druhá věta nejen nezákonný, ale i protiústavní.

Ačkoliv se ministerstvo blíže nevyjádřilo, jaké informace lze na základě § 244a kancelářského řádu poskytnout, § 244a odst. 1 poslední věta, která stanoví, že „[z]ástupce účastníka musí být pro tuto lustraci výslovně zplnomocněn nebo mít od účastníka udělenou procesní (generální) plnou moc evidovanou podle § 255a“, vyvolává i otázku, **zda toto ustanovení nemá sloužit pouze pro účastníka řízení k získání informací o řízeních, v nichž sám vystupuje.** Pokud by informaci mohl získat každý a o každé osobě, tato poslední věta by byla v textu ustanovení zcela nadbytečná. Výklad § 244a kancelářského řádu poskytnutý ministerstvem a doslovný text instrukce se tak mohou zdát protichůdné.

C.2 Rozdíly v úhradě nákladů podle zákona o svobodném přístupu k informacím a §244a kancelářského řádu

Podle § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím je povinný subjekt v souvislosti s poskytováním informací **oprávněn žádat úhradu**, která je jeho příjmem. Náhrada však nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií,

¹³ srov. tamtéž s. 539–540

¹⁴ Dodávám, že § 37 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, není na žádost o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím aplikovatelný, tj. žádost o informace není „podáním“. Srov. § 20 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím.

¹⁵ srov. čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky

opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací, případně s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací. Bude-li povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, **písemně oznámí** tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli **před poskytnutím informace** (sdělí, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena). Nesplní-li povinný subjekt vůči žadateli tuto oznamovací povinnost, ztrácí nárok na úhradu nákladů. Podle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o svobodném přístupu k informacím je každý povinný subjekt povinen veřejně zpřístupnit **sazebník úhrad** za poskytování informací. Povinný subjekt, který je právnickou osobou, je povinen sazebník úhrad zpřístupnit dálkovým přístupem.

Zásady stanovení úhrad blíže upravuje nařízení vlády č. 173/2006 Sb.¹⁶ Stanoví, že výše úhrady se určí jako součet dílčích částek odvozených z přímých nákladů na pořízení kopií, opatření technických nosičů dat, odeslání informací žadateli a mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací. Povinný subjekt vydá sazebník, v němž stanoví sazby na základě aktuálních nákladů a odhadu jejich vývoje. Nelze-li výši úhrady stanovit na základě jednotkových sazeb, povinný subjekt ji stanoví jiným prokazatelným způsobem, zejména na základě individuální kalkulace nákladů.

Kancelářský řád úhradu za poskytnutí informace neupravuje. Instrukce ministerstva č. 13/2008-SOSV-SP¹⁷ pro úpravu náhrady nákladů¹⁸ však odkazuje na sazebník, který ministerstvo vydalo ve zvláštní instrukci, a to instrukci č. 286/2011-OT-OSV¹⁹. Sazebník stanoví konkrétní částky jako náhradu za pořízení kopie, na pořízení technických nosičů, náklady na odeslání a náklady na mimořádně rozsáhlé vyhledání informací²⁰.

Okresní soud v daném případě požadoval uhrazení **soudního poplatku** ve výši 150,- Kč podle položky 28 sazebníku soudních poplatků zákona o soudních poplatcích, označené jako poplatek „[z]a vystavení úředního vysvědčení o skutečnostech známých ze soudních spisů 150 Kč“.

Jestliže žádost podle § 244a je žádostí o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, povinný subjekt může požadovat pouze **náklady**, které **účelně vynaložil**²¹ v souvislosti s poskytnutím informace, a to dle **sazebníku**. **Státní správa okresního soudu tudíž pochybila, když poskytnutí informace podmínila zaplacením soudního poplatku**. Tím nezákonným způsobem omezila právo na informace (garantované čl. 17 Listiny základních práv a svobod) v rozporu s čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy České republiky. Soudní poplatek nelze požadovat ani jako paušální úhradu nákladů, neboť neodráží účelně vynaložené

¹⁶ nařízení vlády č. 173/2006 Sb., o zásadách stanovení úhrad a licenčních odměn za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

¹⁷ instrukce Ministerstva spravedlnosti sp. zn. 13/2008-SOSV-SP, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ Kancelářský řád současně stanoví, že povinný subjekt může náhradu nákladů požadovat pouze tehdy, pokud přesáhnout částku 100,- Kč bez nákladů na poštovní služby.

¹⁹ instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 286/2011-OT-OSV, kterou se stanoví sazebník úhrad za poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ zde pevně stanovenou částkou za každou hodinu vyhledávání jedním pracovníkem

²¹ Srov. FUREK, Adam. *Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy: komentář*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Linde, 2012, 1031 s. ISBN 9788072018680.

náklady spojené s poskytováním informace, jak vyžaduje § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím.

C.3 Ochrana osobních údajů

Podle § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím informace, které se týkají osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby, a osobní údaje povinný subjekt **poskytne jen v souladu** s právními předpisy upravujícími jejich ochranu, tedy zákonem o ochraně osobních údajů.

Osobním údajem podle zákona o ochraně osobních údajů je „jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu...“ V daném případě se **žádost týkala určené osoby**. Stěžovatel ji označil jménem, příjmením a bydlištěm, což je dostačující pro její identifikaci, resp. možnost jejího kontaktování²². Informace o soudních řízeních (s označeným předmětem řízení), v nichž určená (určitelná) osoba vystupuje jako účastník, je tak podle mého názoru **osobním údajem. Okresní soud by se měl proto pečlivě zabývat tím, zda takové údaje může vůbec poskytnout**, zda jsou zejm. splněny podmínky § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů.

Jak vyplynulo z vyjádření ministerstva, neposkytuje soudům v tomto směru žádné metodické vedení a odpovědnost ponechává na jednotlivých soudech, což může v praxi vést k rozdílnému přístupu jednotlivých soudů při poskytování informací. I když nedisponuji poznatky, že tomu tak skutečně je, považuji za žádoucí, aby postup soudů byl maximálně ujednocen, a především aby byl zákonný. Proto jsem se rozhodl požádat o odborné stanovisko Úřad pro ochranu osobních údajů jakožto dozorový orgán v oblasti ochrany osobních údajů. Po obdržení vyjádření Úřadu zvážím další postup v této věci.

D - Závěry

I. Žádost o vylustrování věcí k osobě nebo na osobu dle § 244a kancelářského řádu je žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

II. Kancelářský řád jako instrukce Ministerstva spravedlnosti nemůže stanovit další náležitosti žádosti o informace nad rámec zákona o svobodném přístupu k informacím, např. vyžadovat zaručený elektronický podpis u elektronicky podané žádosti.

III. Poskytnutí informace podle § 244a kancelářského řádu nemůže být zpoplatněno dle zákona o soudních poplatcích, nýbrž pouze v souladu s podmínkami stanovenými zákonem o svobodném přístupu k informacím.

²² Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 34/2008-68, ze dne 12. 2. 2009, nebo novější 4 As 132/2013, ze dne 27. 2. 2014.

Na základě výše popsaných zjištění a úvah jsem ve smyslu § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv dospěl k přesvědčení, že se orgány státní správy Okresního soudu v Uherském Hradišti dopustily následujících pochybení:

- **nevyřídily žádost stěžovatele dle zákona o svobodném přístupu k informacím,**
- **neoprávněně požadovaly za poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím uhrazení soudního poplatku podle položky 28 sazebníku soudních poplatků zákona o soudních poplatcích.**

Zprávu o šetření zasílám předsedkyni Okresního soudu v Uherském Hradišti Mgr. Haně Kurfiřtové a žádám, aby se v zákonné lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřila ke zjištěným pochybením a informovala mě o přijatých opatřeních k nápravě.

Zprávu o šetření zasílám také ministryni spravedlnosti prof. JUDr. Heleně Válkové, CSc., aby blíže vysvětlila důvody zavedení zvláštního režimu pro žádosti o lustrace k osobě a na osobu u soudu dle § 244a kancelářského řádu a aby s ohledem na zjištěný rozpor požadavku na zaručený elektronický podpis u žádostí o informace podaných elektronicky se zákonem o svobodném přístupu k informacím zvážila zesouladení podmínek stanovených v kancelářském řádu s tímto zákonem. Zároveň ji žádám o vysvětlení účelu § 244a odst. 1 poslední věty kancelářského řádu²³. Dále ministryni žádám, aby se v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení této zprávy vyjádřila ke zjištěným pochybením a informovala mě o přijatých opatřeních k nápravě.

Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko.

O svých zjištěních a závěrech informuji rovněž stěžovatele.

JUDr. Stanislav K ř e č e k v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv

²³ Ustanovení § 244a odst. 1 poslední věta kancelářského řádu: „[z]ástupce účastníka musí být pro tuto lustraci výslovně zmocněn nebo mít od účastníka udělenou procesní (generální) plnou moc evidovanou podle § 255a.“